

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija seobe naroda				
Šifra/kod	FIL ARH 406	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	5 (Arheologija i druga studijska grupa ECTS 3)
Ciklus studija	II	Semestar	I	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Saradnik/ca			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Jednopedmetni studij: 2P +1V Arheologija i druga studijska grupa: 2P +1V				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Započinje sa upoznavanjem sa kasnoantičkom materijalnom kulturom, ranokršćanskim obrascem, materijalnom kulturom hunskih, avarskih germanskih i slavenskih zajednica, zatim se prelazi na razvitak vizantijske I karolinške materijalne kulture te njihov utjecaj na ranosrednjovjekovne zajednice na tlu današnje Bosne i Hercegovine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Ovladavanje studenta sa vještinama kojim bi mogao razlučuje tehnike i pojmove materijalne kulture vremena seobe naroda. To uključuje rad sa ranosrednjovjekovnim oružjem, nakitom i nepokretnim materijalom. Cilj je i omogućiti studentu da postavi rani srednji vijek sa prostora dašaneg zapadnog Balkana u šiti euromediteranski kontekst.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	Znanje: Student će usvojiti uska teorijska i praktična znanja o arheološkoj problematici seobe naroda te će ih moći primijeniti u praksi. Vještine: Student posjeduje uske, za navedenu oblast, praktične vještine, odnosno spreman je				

	koristiti jednostavne metode, alate i instrumente za realiziranje postavljenih zadataka. <i>Kompetencije:</i> Student će u okviru profesionalnih kompetencija biti sposoban da pronalazi rješenja i izvršava jednostavne ili složenije zadatke iz savladane oblasti uz neposredni stručni nadzor. U okviru ličnih kompetencija, student će moći preuzeti odgovornost za samostalno izvršavanje jednostavnih ili složenijih zadataka iz savladane oblasti.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod, izvori, hronologije, literatura
2.	Kratki historijski pregled seobe naroda i osnovni arheološki pojmovi vezani uz seobu naroda
3.	Huni: povijest, dolazak u Evropu, Atila, kraj hunske dominacije
4.	Materijalna kultura hunskog vremena: nakit, oružje i oruđe
5.	Historija Gota
6.	Materijalna kultura istočnih Gota I
7.	Materijalna kultura istočnih Gota II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Historija Gepida i Langobarda
10.	Materijalna kultura Gepida
11.	Materijalna kultura Langobarda
12.	Historija Avara
13.	Materijalna kultura Avara
14.	Kneževski grobovi i ostave perioda seobe naroda
15.	Nekropole perioda seobe naroda sa područja BiH
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora <p>Praktični rad</p>																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na slijedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">- Obavezno prisustvo studenata nastavi (uz maksimalno tri odsustva po semestru);- Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) – evaluacija i praćenje rada studenta tokom semestra;- Parcijalna provjera znanja polovinom semestra koji će obuhvatiti gradivo iz prvih sedam sedmica nastave;- Završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10	2.	Aktivnost na nastavi	10	10	3.	Polusestrialni ispit	30	30	4.	Završni ispit	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Pohađanje nastave	10	10																						
2.	Aktivnost na nastavi	10	10																						
3.	Polusestrialni ispit	30	30																						
4.	Završni ispit	50	50																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<table><tbody><tr><td>10 (A)</td><td>izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td></tr><tr><td>9 (B)</td><td>iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td></tr><tr><td>8 (C)</td><td>prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td></tr><tr><td>7 (D)</td><td>općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td></tr><tr><td>6 (E)</td><td>zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td></tr><tr><td>5 (F, FX)</td><td>ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr></tbody></table>	10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.												
10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																								
9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																								
8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																								
7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																								
6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																								
5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																								
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vinski Z., Epoha seobe naroda, Umjetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek, Beograd -Zagreb-Mostar 1986.2. <i>Germanen, Hunnen und Awaren</i> (katalog izložbe), Nürnberg 1987.3. Vinski Z., <i>Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine</i>, VAMZ, 3.s., 5, Zagreb 1971.4. Werner J., <i>Beiträge zur Archäologie des Attila-Reiches</i>, München 1956.5. Mrkobrad D., <i>Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji</i>, Beograd 1980.6. <i>I Goti</i> (katalog izložbe), Milano 1994.7. Müller, R. i Steuer H., <i>Fibel und Fibeltracht</i>, Realexikon der Germanischen Altertumskunde, (separat) 68-196., Berlin-New York 2000.8. Bierbrauer V., <i>Die Ostrogotischen Grab- und Schatzfunde in Italien</i>, Spoleto 1975.9. Vinski Z., <i>O nalazima 6. i 7. st. u Jugoslaviji s posebnim obzirom na arheološku ostavštinu iz vremena I avarskog kaganata</i>, Opuscula archeologica, 3, Zagreb 1958.10. Kovačević J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd 197711. Miletić N., <i>Ranosrednjovjekovna nekropola u Koritima kod Duvna</i>, GZM, n. s., sv. 33, Sarajevo 1979.																								

	<ol style="list-style-type: none"> 12. Miletić N., <i>Ranosrednjovjekovna nekropola u Rakovčanima kod Prijedora</i>, GZM, n.s., 25, Sarajevo 1970. 13. Miletić N., <i>Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca</i>, GZM, n.s., 11, Sarajevo 1956. 14. Miletić N., <i>Nalaz ranosrednjovjekovnih fibula iz Rajlovca</i>, GZM, n.s., 10, Sarajevo 1955. 15. Filipec, Krešimir, <i>Praishodište i/ili situacija. Slaveni i Hrvati – do zauzimanja nove domovine</i>. Zagreb: Centar za ranosrednjovjekovna istraživanja Zagreb-Lobor : Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta, Katedra za opću srednjovjekovnu i nacionalnu arheologiju : Arheološki zavod Filozofskog fakulteta, 2020 <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demo Ž., <i>Ostrogothic Coinage from Collections in Croatia, Slovenia and Bosnia & Herzegovina</i> (= Situla, 32), Ljubljana 1994. 2. Vinski Z., <i>Dodatna zapažanja o šljemovima Narona/Baldenheim</i>, SHP, 3.s., 14, Split 1984. 3. Bolta L., <i>Rifnik pri Šentjurju, poznoantička naselbina in grobišče</i>, Katalogi in monografije, 19, Narodni muzej, Ljubljana 1981 4. Stare V. - Vinski Z., <i>Kranj - nekropola iz časa preseljavanja ljudstev</i>, Katalogi in monografije, 18, Narodni muzej, Ljubljana 1980 5. Dimitrijević D., <i>Gepidska nekropola "Kormadin" kod Jakova</i>, Rad Vojvođanskih muzeja, 9, Novi Sad 1960. 6. Vinski Z., <i>Orlovske kopče iz Jugoslavije</i>, VMKH, 8,4, Zagreb 1959 7. Vinski Z., <i>Krstoliki nakit epohe seobe naroda u Jugoslaviji</i>, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3, Zagreb 1968. 8. Simoni K., <i>Knin-Greblje - kataloški opis grobova i nalaza</i>, SHP, 3.s., 19, Split 1991. 9. Belošević J., <i>Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašiću kraj Zadra</i>, Diadora, 4, Zadar 1968. 10. Vinski, Z., <i>Razmatranja o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje</i>, SHP, 3.s., 19, Split 1991. 11. Ivanišević V. – Kazanski P., <i>La nécropole de l'époque des Grandes migrations á Singidunum</i>, Singidunum, 3, Beograd 2002.
Napomene	

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija kasnog srednjg vijeka Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FIL ARH 426	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	6 (Arheologija i druga studijska grupa ECTS 3)
Ciklus studija	II	Semestar	2.	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Saradnik/ca			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Jednopedmetni studij: 2P + 1V + 1S Arheologija i druga studijska grupa: 2P + 1V				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovama arheologije kasnog srednjeg vijeka Bosne i Hercegovine. U praktičnom dijelu planiran je obilazak nekoliko kasnosrednjovjekovnih lokaliteta na području BiH – prvenstveno utvrđenih gradova i kula. Osim toga cilj je uvesti studente u teorijsko i praktično znanje o spomenicima kasnog srednjeg vijeka te problematikom arheoloških istraživanja istih.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje o spomenicima kasnog srednjeg vijeka i ranoog osmanskog perioda BiH te problematikom arheoloških istraživanja istih.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	<i>Znanje:</i> Student će usvojiti uska teorijska i praktična znanja o arheologiji kasnog srednjeg vijeka Bosne i Hercegovine te ih može primjeniti u praksi. <i>Vještine:</i> Student posjeduje uske, za navedenu oblast, praktične vještine, odnosno spreman je koristiti jednostavne metode, alate i instrumente za realiziranje postavljenih zadataka. <i>Kompetencije:</i> Student će u okviru profesionalnih kompetencija biti sposoban da pronalazi rješenja i izvršava jednostavne ili složenije zadatke iz savladane oblasti uz neposredni stručni				

	nadzor. U okviru ličnih kompetencija, student će moći preuzeti odgovornost za samostalno izvršavanje jednostavnih ili složenijih zadataka iz savladane oblasti.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historijat arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog perioda na području BiH
2.	
3.	Arhitektura kasnog sredjeg vijeka na tlu BiH
4.	
5.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih gradova na području BiH I
6.	
7.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih gradova na području BiH II
8.	
9.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih gradova na području BiH III
10.	
11.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih crkava na tlu BiH
12.	
13.	Arheološka istraživanja grobalja kasnog srednjeg vijeka na području BiH I
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Arheološka istraživanja grobalja kasnog srednjeg vijeka na području BiH II
18.	
19.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH I
20.	
21.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH II
22.	
23.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH III
24.	
25.	Arheološki materijal osmanskog perioda na tlu BiH I
26.	
27.	Arheološki materijal osmanskog perioda na tlu BiH II
28.	
29.	Stručni izlet
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
36.	

Način izvođenja nastave	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora
-------------------------	--

(oblici i metode)	- Praktični rad																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na slijedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">- Obavezno prisustvo studenata nastavi (uz maksimalno tri odsustva po semestru);- Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) – evaluacija i praćenje rada studenta tokom semestra;- Parcijalna provjera znanja polovinom semestra koji će obuhvatiti gradivo iz prvih sedam sedmica nastave;- Završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10	2.	Aktivnost na nastavi	10	10	3.	Polusestrialni ispit	30	30	4.	Završni ispit	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Pohađanje nastave	10	10																						
2.	Aktivnost na nastavi	10	10																						
3.	Polusestrialni ispit	30	30																						
4.	Završni ispit	50	50																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<table><tr><td>10 (A)</td><td>izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td></tr><tr><td>9 (B)</td><td>iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td></tr><tr><td>8 (C)</td><td>prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td></tr><tr><td>7 (D)</td><td>općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td></tr><tr><td>6 (E)</td><td>zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td></tr><tr><td>5 (F, FX)</td><td>ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr></table>	10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.												
10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																								
9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																								
8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																								
7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																								
6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																								
5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																								
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Redžić, Husref: <i>Srednjovjekovni gradovi u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo (više izdanja)2. Grupa autora: <i>Stari gradovi Bosne i Hercegovine</i>, ICOMOS, Sarajevo 2012.3. Anđelić, Pavao: <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska, stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću</i>, Sarajevo Publishing, Biblioteka Kulturno naslijeđe, Sarajevo 2004.4. Anđelić, Pavao: <i>Izveštaj o probnom iskopavanju na srednjovjekovnom gradu Borču</i>, GZM 17, Sarajevo 1962, 159-1645. Anđelić, Pavao: <i>Doba srednjovjekovne bosanske države</i>, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast, Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 435-5876. Anđelić, Pavao: <i>Krunidbena i grobna crkva bosanskih vladara u Milima (Arnautovićima) kod Visokog</i>, GZM 34 (1979), Sarajevo 1980.,183-2477. Vego, Marko: <i>Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I-IV</i>, Zemaski muzej, Sarajevo8. Vego, Marko: <i>Naselja srednjovekovne bosanske države</i>, Sarajevo 1957.																								

	<p>9. Mujezinović, Mehmed: <i>Islamska eoigrafika u BiH</i>, I-III, Sarajevo</p> <p>10. Kreševljaković, Hamdija: <i>Izabrana djela</i>, Sarajevo 1991.</p> <p>11. Čuljak N. I Vučić, E., <i>Kanosrednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine u svjetlu (novih) arheoloških istraživanja</i>, Cazin – Mostar 2024.</p> <p>12. Ostali radovi vezani uz tematiku iz Glasnika Zemaljskog muzeja, Godišnjaka CBI i Naših starina</p>
	<p><i>Dopunska:</i></p> <p>1. Anđelić, Pavao: <i>Pogled na franjevačko graditeljstvo XIV i XV vijeka</i>, "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", Radovi III, Zenica 1973, 201-206</p> <p>2. Anđelić, Pavao: <i>Ruševine srednjovjekovne crkve u Varošiću kod Vranduka</i>, "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", Radovi III, Zenica 1973, 453-469</p> <p>3. Kovačević-Kojić Desanka: <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Veselin Masleša, Sarajevo 1978</p> <p>4. Anđelić, Pavao: <i>Vladarski i vlastelinski dvorovi u srednjovjekovnoj bosanskoj državi</i> (priredio Tonči Grbelja), HM IV/17, Sarajevo 2000, 149-156</p>
Napomene	

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija i stećci				
Šifra/kod	FIL ARH 425	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	4 (Arheologija i druga studijska grupa 3)
Ciklus studija	II	Semestar	II	NPP 2019/2020 Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Saradnik/ca			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Kontakt podaci	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Jednopedmetni studij: 2P + 1V Arheologija i druga studijska grupa: 2P + 1V				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta sa arheološkom dimenzijom srednjovjekovnih nadgrobničkih spomenika – stećaka. Grobovi ispod stećaka su znatno manje proučavani od samih spomenika iako u sebi kriju mnogo podataka važnih za rješavanje ovog interesantnog srednjovjekovnog fenomena. Kroz kolegij sagledati istražene grobove-nekropole, proučavati nadgrobne konstrukcije u grobovima kao i sagledati nalaze i priloge koji su do sada pronađeni u istim.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet ima cilj da se student upozna sa proučavanjem “pozdemne” dimenzije stećaka koja po važnosti nimalo ne zaostaje za samim stećcima.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	<i>Znanje:</i> Student će usvojiti uska teorijska i praktična znanja o arheološkoj problematiki istraživanja grobova ispod stećaka te će ih moći primijeniti u praksi. <i>Vještine:</i> Student posjeduje uske, za navedenu oblast, praktične vještine, odnosno spreman je koristiti jednostavne metode, alate i instrumente za realiziranje postavljenih zadataka. <i>Kompetencije:</i> Student će u okviru profesionalnih kompetencija biti sposoban da pronalazi rješenja i izvršava jednostavne ili složenije zadatke iz savladane oblasti uz neposredni				

	stručni nadzor. U okviru ličnih kompetencija, student će moći preuzeti odgovornost za samostalno izvršavanje jednostavnih ili složenijih zadataka iz savladane oblasti.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje: O stećcima
2.	Historijat istraživanja grobova ispod stećaka I
3.	Historijat istraživanja grobova ispod stećaka II
4.	Pregled istraženih nekropola
5.	Grobne konstrukcije I
6.	Grobne konstrukcije II
7.	Sredonjobosanski sarkofazi kasnog srednjeg vijeka
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nalazi u grobovima ispod stećaka I
10.	Nalazi u grobovima ispod stećaka II
11.	Grborezi i Mistihalj
12.	Arnautovići, Čipuljići i Pavlovac
13.	Kopošići, Divičani, Zgošća
14.	Ostale istražene nekropole na području BiH
15.	Savremeni tokovi u proučavanju grobova ispod stećaka
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad
--	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Pohađanje nastave	10	10
	2.	Aktivnost na nastavi	10	10
	3.	Polusestrialni ispit	30	30
4.	Završni ispit	50	50	
	Ukupno: 100 bodova			100%
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na slijedeći način:			
	<ul style="list-style-type: none">- Obavezno prisustvo studenata nastavi (uz maksimalno tri odsustva po semestru);- Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) – evaluacija i praćenje rada studenta tokom semestra;- Parcijalna provjera znanja polovinom semestra koji će obuhvatiti gradivo iz prvih sedam sedmica nastave;- Završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra.			
Skala ocjenjivanja	10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;		
	9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;		
	8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;		
	7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;		
	6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;		
	5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.		
Literatura	Obavezna:			
	1. Bešliagić, Šefik: <i>Stećci i njihova umjetnost</i> , Sarajevo 1971.			
	2. Bešliagić, Šefik: <i>Grborezi : srednjovjekovna nekropola</i> , Zavod za zaštitu spomenika kulture, Sarajevo 1964			
	3. Anđelić, Pavao: <i>Krunidbena i grobna crkva bosanskih vladara u Milima (Arnautovićima) kod Visokog</i> , GZM, Sarajevo 1980,183-247			
	4. Bujak, Edin: <i>Arheološka istraživanja srednjovjekovnih nekropola u Kopošićima kod Ilijaša i Divičanima kod Jajca, te popis stećaka na području Hadžića</i> , Radovi Filozofskog fakulteta, Sarajevo 2016, 87- 97			
	5. Žeravica, Lidija, <i>Grobovi ispod stećaka na Pavlovcu kod Sarajeva</i> , GZM, Sarajevo 1982, 179-205			
	6. Miletić, Nada: <i>Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca</i> , GZM, Sarajevo 1956, 9-39			
	7. Miletić, Nada: <i>Grudine, Čipuljić, Bugojno - srednjovekovna nekropola</i> , Arheološki pregled 8, Beograd 1966, 159 + radovi iz ostalih A. Pregleda			
	8. Fekeža-Martinović, Lidija: <i>Pregled arheoloških istraživanja 2010. i 2012. god. na lokalitetu Crkvina (Grčko groblje) u Zgošći, 19.07. – 13.08.2010. god. i 04.10. – 30.10.2012. god.</i> , Naše starine br. XXIII, Sarajevo 2014, 27-65			
	9. Vego, Marko: <i>Nadgrobni spomenici porodice Sankovića u Biskupu kod Konjica</i> , GZM, Sarajevo 1957, 127-141			

	<p>10. Fekeža-Martinović, Lidija: <i>Arheološka iskopavanja srednjovjekovnog groblja na Glavici u Han Bili kod Travnika</i>, Godišnjak CBI, Sarajevo 2015, 267-287</p> <p>11. Čuljak N. I Vučić, E., <i>Kanosrednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine u svjetlu (novih) arheoloških istraživanja</i>, Cazin – Mostar 2024.</p> <p>12. Bujak E., i Čaval S., <i>The Stećci Graves: the Medieval Funerary Phenomenon in Bosnia and Herzegovina</i>, Minima Medievalia, Verona 2025, 314-331</p> <p>13. Ostali radovi vezani uz tematiku iz Glasnika Zemaljskog muzeja, Godišnjaka CBI i Naših starina</p>
	<p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Benac, Alojz: Radimlja, Sarajevo 1950.</i> 2. <i>Milošević, Ante, Stećci i Vlasi: stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991</i> 3. <i>Miletić, Nada: Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca (Rezultati naknadnih iskopavanja), GZM, Sarajevo 1960-1961, 249- 257</i> 4. <i>Miletić, Nada: Izvještaj o iskopavanjima srednjovekovnih nekropola u iskopavanjima srednjovekovnih nekropola u Buškom blatu, GZM, Sarajevo 1982, 123-177</i>
Napomene	

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološka metodologija				
Šifra/kod	FIL ARH 533	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	5 (Arheologija i druga studijska grupa ECTS 3)
Ciklus studija	II	Semestar	III	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Edin Bujak			Prema rasporedu konsultacija.
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Kontakt podaci		
Saradnik/ca	Ime i prezime	Saradnik/ca			Prema rasporedu konsultacija.
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Kontakt podaci		
Sedmični broj kontakt sati	Jednopedmetni studij: 3P + 1V + Terenska nastava Arheologija i druga studijska grupa: 2P + Terenska nastava				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet priprema studenta za terenska istraživanja, obavezan vid nastave, koja se sukcesivno izvodi svake studijske godine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da teorijski i praktično osposobi studenta arheologije za njegovu buduću djelatnost. Dalje, cilj je da student slušajući ovaj predmet bude pripremljen da se može snaći na terenu iz sve tri osnovne epohe, da bi podjednako bio upućen u karakter i sadržaj lokaliteta s kojima će se susretati u svom profesionalnom rad.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	<i>Znanje:</i> Student će usvojiti uska teorijska i praktična znanja iz metodologije arheološke nauke te će ih moći primjeniti u praksi. <i>Vještine:</i> Student posjeduje uske, za navedenu oblast, praktične vještine, odnosno spreman je koristiti jednostavne metode, alate i instrumente za realiziranje postavljenih zadataka. <i>Kompetencije:</i> Student će u okviru profesionalnih kompetencija biti sposoban da pronalazi rješenja i izvršava jednostavne ili složenije zadatke iz savladane oblasti uz neposredni stručni nadzor. U okviru ličnih kompetencija, student će moći preuzeti odgovornost za samostalno izvršavanje jednostavnih ili složenijih zadataka iz savladane oblasti.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u terensku arheologiju
2.	Teorijski uvid u pripreme terenskog istraživanja.
3.	Teorijski uvid u izlazak na teren.
4.	Obavezni standardi u terenskoj arheologiji.
5.	Karakter nalazišta i tehnika iskopavanja u zavisnosti od istoga.
6.	Upoznavanje s načelima arheološke stratigrafije.
7.	Značaj terenske dokumentacije i njena daljnja upotreba.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Terenska nastava
10.	Terenska nastava
11.	Terenska nastava
12.	Terenska nastava
13.	Terenska nastava
14.	Terenska nastava
15.	Terenska nastava
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad
---	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																											
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>				R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10	2.	Aktivnost na nastavi	10	10	3.	Polusestrialni ispit	30	30	4.	Završni ispit	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																								
	1.	Pohađanje nastave	10	10																								
	2.	Aktivnost na nastavi	10	10																								
3.	Polusestrialni ispit	30	30																									
4.	Završni ispit	50	50																									
Ukupno: 100 bodova			100%																									
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na slijedeći način:																												
<ul style="list-style-type: none">- Obavezno prisustvo studenata nastavi (uz maksimalno tri odsustva po semestru);- Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) – evaluacija i praćenje rada studenta tokom semestra;- Parcijalna provjera znanja polovinom semestra koji će obuhvatiti gradivo iz prvih sedam sedmica nastave;- Završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra.																												
Skala ocjenjivanja	10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																										
	9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																										
	8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																										
	7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																										
	6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																										
	5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																										
Literatura	Obavezna:																											
	1. Vuković, J., <i>Osnove metodologije terenskih arheoloških istraživanja</i> , Beograd 2024.																											
	2. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i> , Katalozi i monografije 8, Split, 2000.																											
	3. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i> , London, 2000.																											
	4. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i> , London, 1999.																											
	5. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i> , London, 2001.																											
	6. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i> , Ljubljana, 1989.																											
	7. Filipec, K. i Filipec, M., <i>Ergonomija u arheologiji: Uvod u zaštitna arheološka istraživanja</i> , Zagreb 2022.																											
	8. Crnobrnja Adam N., <i>Kako sačuvati arheološko nasleđe</i> , Beograd 2020.																											
Dopunska:																												
1. Roskams, S., <i>Excavation</i> , Cambridge, 2001.																												
Napomene																												

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Numizmatika				
Šifra/kod	FILARH 434	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5 (Arheologija i druga studijska grupa ECTS 3)
Ciklus studija	II	Semestar	II	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027. 2027/2028.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc.dr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-251	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Dina Vajzović – Balihodžić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: dina.vajzovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-251	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	Jednopredmetni studij: 3P + 1V Arheologija i druga studijska grupa: 2P + 1V				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se bavi jednim od najzastupljenijih arheoloških ostataka – novcu i njegovom značaju za arheologiju.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je uvesti studente u teorijsko i praktično znanje o novcu, od prahistorije do srednjeg vijeka, uključujući i prostor Bosne i Hercegovine. Predmet obrađuje osnovne numizmatičke pojmove, pojavu novca, njegovo širenje i hronološki razvoj.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	Znanje: U toku izvođenja nastavnog procesa studenti će usvojiti osnovne pojmove koji se vežu za numizmatiku, steći će znanja o historijskom razvoju i prvoj pojavi novca, te razvoju fenomena novčane razmjene kroz historiju.				

	<p><i>Vještine:</i> Ishodi učenja odnose se na osposobljavanje budućih arheologa da mogu determinirati numizmatičke nalaze u arheološkom kontekstu, tj. njihovu pripadnost vremenskom i prostornom kontekstu.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Studenti će steći kompetencije da raspoznaju prikaze na aversu i reversu i odrediti kojem periodu, regiji i vladaru pripadaju. Ovo će omogućiti jasniju hronološku sliku samog lokaliteta na kojem su numizmatički nalazi pronađeni, te će omogućiti raspoznavanje trgovčkih i drugih veza. Savladavanjem ovih znanja buduć arheolozi će biti osposobljeni da na adekvatan način interpretiraju numizmatičke pokretne nalaze.</p> <p>Student dobija kompetencije i sposobnosti tumačenja podataka, može donositi sudove o naučnim pitanjima, ima izgrađene vještine za za buduće samousmjeravanje.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje studenata sa literaturom. Definiranje osnovnih pojmova vezanih za numizmatiku
2.	Grčka numizmatika I: Početak kovanja novca, arhaični stil i klasični stil
3.	Grčka numizmatika II: Doba najvećeg uspona u grčkoj numizmatici, grčki novac u doba helenizma i kovanje grčkih pokrajina u doba rimskog carstva
4.	Grčka numizmatika III: grčko-ilirski novac
5.	Rimska numizmatika I: osnovni pojmovi u rimskoj numizmatici, početak kovanja novca: aes rude, aes signatum, aes grave, tipovi prikaza na aversu i reversu, rimski rudnici od Augusta do Dioklecijanove reforme i kasne antike, datiranje rimskog novca. Kovanje novca u vrijeme Rimske Republike, novac Julija Cezara, Marka Antonija i Oktavijana
6.	Rimska numizmatika II: Julijevsko-Klaudijevska dinastija (August, Tiberije, Kaligula, Klaudije, Neron), vrijeme građanskih ratova i dinastija Flavijevaca (Vespazijan, Tit, Dominicijan)
7.	Rimska numizmatika III: kovanje za vrijeme Nerve i dinastije Antonina (Trajan, Hadrijan, Antonije Pio, Marko Aurelije, Lucije Ver, Komod), dinastija Severa (Septimije Sever, Karakala, Geta, Makrim, Elagabol, Aleksandar Sever)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Rimska numizmatika IV: Kovanje novca u III stoljeću, kriza i oporavak. Vojna anarhija i ekonomski kolaps (235-270 god.). Uspon za vrijeme ilirskih careva (270-284/5 god.)
10.	Rimska numizmatika V: Tetrarhija i uspon Kontatina – Kolaps paganizma i trijumf kršćnstva (od Dioklecijana do Konstatnina Velikog)
11.	Novac na tlu Bosne i Hercegovine: novac Daorsa, novac iz doline rijeke Japre, novac nakon uspostavljanja rimske vlasti
12.	Osnove srednjovjekovne numizmatike
13.	Srednjovjekovni bosanski novac I: novac kovan za vrijeme banova (od Pavla Šubića do Tvrtka Kotromanića)
14.	Srednjovjekovni bosanski novac II: novac kovan za vrijeme kraljeva (od Tvrtka I Kotromanića do Stjepana II Tomaševića)

15.	Stručna posjeta muzeju
16.	
17.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
18.	
	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u formi predavanja i video prezentacije materije koja se obrađuje, kako bi se studentima približila tema.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost na nastavi</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnosti</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td><td>80</td><td>80</td></tr><tr><td colspan="2">Ukupno</td><td>100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata psraćenja studenti postižu na slijedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">- Obavezno prisustvo studenata nastavi (uz maksimalno tri odsustva po semestru) i aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) – evaluacija i praćenje rada studenta tokom semestra;- Parcijalna provjera znanja polovinom semestra koji će obuhvatiti gradivo iz prvih sedam sedmica nastave;- Završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost na nastavi	10	10	2.	Aktivnosti	10	10	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	80	80	Ukupno		100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Prisutnost na nastavi	10	10																		
2.	Aktivnosti	10	10																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	80	80																		
Ukupno		100 bodova	100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <table><tr><td>10 (A)</td><td>izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td></tr><tr><td>9 (B)</td><td>iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td></tr><tr><td>8 (C)</td><td>prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td></tr><tr><td>7 (D)</td><td>općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td></tr><tr><td>6 (E)</td><td>zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td></tr><tr><td>5 (F, FX)</td><td>ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr></table>	10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.								
10 (A)	izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																				
9 (B)	iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																				
8 (C)	prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																				
7 (D)	općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																				
6 (E)	zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																				
5 (F, FX)	ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none">1. Babelon Jean: <i>Antička numizmatika</i>, Beograd, 1970.2. Mirnik Ivan: <i>Numizmatički priručnik</i>, Zagreb, 2011.3. Amir Hadžimehmedović: <i>Novac srednjovjekovne Bosne</i>, Sarajevo, 2012.4. Basler Đuro: <i>Novčići plemena Daorsa</i>, GZM, Sarajevo, 1971.																				

	5. <i>Marić Zdravko: Novčići trećeg i drugog stoljeća stare ere sa gradine u Ošanićima kod Stoca, GZM, Sarajevo, 1972-73.</i> 6. <i>Rengjeo Ivan: Novci bosanskih banova i kraljeva, GZM, Sarajevo, 1943.</i> 7. <i>The Oxford Handbook of Greek and Roman Coinage, Oxford University Press, 2011.</i>
	<i>Dodatna</i> 1. <i>Sear R. David: Roman Coins and their Vaules, Volume I – The Republic and the Twelve Caesars 280 BC – AD 96, London, 2000.</i> 2. <i>Sear R. David: Roman Coins and their Vaules, Volume II – The accession of Nerva to the overtrawe of the Severan Dinasty AD 96 – AD 235, London, 2002.</i> 3. <i>Sear R. David: Roman Coins and their Vaules, Volume III – The accesion of Maximinus I to the death of Carinus AD 235 – 285, London, 2005.</i> 4. <i>Sear R. David: Roman Coins and their Vaules, Volume IV – The Tetrarchies and the rise of the House of Constantine, the collapse of Paganism and the Triumph of Christianity, Dokletian to Constantine I, AD 284 -337, London, 2011.</i>
Napomene	

